

Processbeskrivning för socialtjänst Återvändande barn

Ett operativt team från socialförvaltningen sätts ihop

Sätt ihop ett centralt barnteam som ska vara ansvariga för samtliga barn och deras föräldrar som kommer att komma till kommunen, oavsett eventuell stadsområdestillhörighet. Det centrala barnteamet (CBT) är också ansvariga för kontakt med anhöriga till barnet och barnets föräldrar.

CBT består av handplockade familjehemssekreterare, barnsekreterare, barnutredare, anhörigstödperson, familjebehandlare, samt en samordnare.

Samordnaren från CBT kommer också att ha kontakt med Regionen, Polisen, Säpo, och relevanta personer inom civilsamhället, inklusive trossamfund.

Sätt ihop en introduktionskurs till de som ska ingå i teamet med info från personer med insyn i frågan för att aktuella socialsekreterare ska få en insyn i barnets kontext och vara förberedda. På introduktionskursen ska det även finnas utrymme för diskussion och tid för att skapa en samsyn kring hantering av ärendena på operativ nivå. Bedömningar om beslut sker som vanligt utifrån varje enskilt fall.

Fokus för kursen är *The Rehabilitation and Reintegration Intervention Framework*¹ (RRIF) vilken inbegriper fem primära områden; 1) psykisk hälsa och välbefinnande 2) familjestöd 3) utbildning 4) social kontext och gemenskap 5) strukturella förutsättningar och offentlig säkerhet. För att genomföra denna insats krävs samverkan med relevanta aktörer inom civilsamhället. Utifrån barnets bästa, och beroende på ålder på återvändare, erbjuds RRIF till barnets föräldrar och anhöriga, vid behov.

Det första CBT kommer att göra är att inleda kontakt med anhöriga för att bygga tillit och erbjuda stöd och ge information. Anhöriga kan vara mor- och farföräldrar till barnet, mostrar, fastrar, morbröder, farbröder, kusiner, syskon. Om en förtroendeingivande relation kan skapas med anhöriga innan barnet kommer till Sverige, ökar chanserna för att socialtjänstens arbete, och barnets situation, kommer bli fungera när barnet är i Sverige.

¹ *Rapid Review to Inform the Rehabilitation and Reintegration of Child Returnees from the Islamic State*. Stevan Weine, Zachary Brahmatt, Emma Cardeli, Heidi Ellis. 2020.
<https://annalsofglobalhealth.org/articles/10.5334/aogh.2835/>

Ärendet inkommer till kommunen

Anmälan/kännedom om barn inkommer via UD, Säpo, anhöriga, media, eller på annat sätt.

Ärendet fördelas

CBT tilldelas ärendet.

Ärendet inleds

CBT får relevant information från Säpo. Utredande socialsekreterare inleder utredning enligt 11 kap 1 § SoL omedelbart, innan barnet är i Sverige.

CBT kontaktar anhöriga

CBT, genom anhängstödpersonen, kontaktar anhöriga till barnet och barnets föräldrar via telefon. I samtalet informerar anhängstödpersonen att det kommit till kommunens kännedom att personen är anhäng till barn i Syrien/annat aktuellt land och informerar om att kommunen erbjuder stöd genom samtal på socialförvaltningen, hembesök eller via telefon. Anhörigpersonen erbjuder anhöriga ett informationssamtal tillsammans med annan representant från CBT.

Om anhöriga tackar nej till stöd, frågar anhängstödpersonen om samtycke att ringa tillbaka om 2-3 veckor för att kolla av hur situationen ser ut då, samt lämnar kontaktuppgifter så att anhöriga kan återkomma vid behov.

Informationssamtal

Anhängstödpersonen och annan representant från CBT träffar anhöriga på den plats de önskar. CBT informerar om hur en process gällande barnutredningar brukar se ut och vad anhöriga kan förvänta sig när barnet kommer till Sverige.

Viktigt att informera om att det inte är en självklarhet att släktingar per automatik får vårdnad och ansvar för boende av ett barn om barnet bedöms vara i behov av att omhändertas.

CBT informerar om att kommunen erbjuder stöd genom samtal på socialförvaltningen, hembesök eller via telefon. Beroende av ålder på återvändare erbjuds familjebehandling, vilken kan inledas med anhöriga för att sedan inbegripa återvändande föräldrar till återvändande barn.

CBT undersöker vad anhöriga önskar för stöd och börjar bygga en tillitsfull relation med anhöriga. Effektmålet är att anhöriga ska känna att de får det stöd de behöver och att de litar på socialtjänsten och litar på att socialtjänsten kommer att arbeta utifrån barnets bästa.

Om anhöriga är intresserade av samtalsstöd/familjebehandling, bokas en tid för samtal/uppstart med anhängstödpersonen/familjebehandlaren in.

Om anhöriga tackar nej till stöd, frågar anhängstödpersonen om samtycke att ringa tillbaka om 2-3 veckor för att kolla av hur situationen ser ut då.

Stödsamtal och förberedande familjebehandling

Anhörigstödpersonen träffar anhöriga för stödsamtal på den plats de önskar och så ofta som anhöriga önskar. Anhörigstödpersonen kan också stödja med att samordna eventuella myndighetskontakter och liknande om anhöriga har ett sådant behov.

Familjebehandling erbjuds för att stärka anhöriga inleds och inbegriper relevanta familjemedlemmar som kan komma att vara i kontakt med barnet och barnets föräldrar. Familjebehandlaren och samordnaren identifierar ett nätverk av relevanta aktörer att delta utifrån den information som kommer fram i samtal med anhöriga och i samtal med Säpo. Det kan vara representanter från civilsamhället, nyckelpersoner i familjens kontext som kan vara del i att stärka och guida familjen, så som en religiös ledare som familjen har förtroende för eller någon annan relevant civilsamhällesrepresentant.

Löpande kontakt

Om anhöriga reser till Syrien eller annat aktuellt land för att försöka få hem barnet frågar anhörigstödpersonen om anhöriga önskar fortsatt stöd även under denna period och i så fall på vilket sätt.

Utredning om familjehem inleds

CBT undersöker med anhöriga hur barnets familjesituation ser ut och om anhöriga har önskemål om att vara eventuellt familjehem till barnet. Om så är fallet, inleder familjehemssekreteraren en utredning för att undersöka om anhöriga är lämpliga som familjehem.

Barnet får resedokument

När kommunen via UD, Säpo, anhöriga, media, eller på annat sätt får kännedom om att barnet:

- a) Ska/har repatrierats under kontrollerade former från aktuellt läger/fängelse och kommit till en officiell svensk station så som det svenska konsulatet i Erbil, förs kontakt mellan CBT och aktuellt konsulat för information om när barnet kommer att anlända till Sverige.
- b) Har förts ut från aktuellt läger/fängelse genom smuggling och befinner sig på okänd plats, förs kontakt mellan CBT och relevanta myndigheter för planering utifrån tänkbara scenarion.

CBT fortsätter att ha kontakt med anhöriga oavsett om anhöriga är på plats i Irak/Syrien/annat aktuellt land eller i Sverige, och håller anhöriga informerade om nästa steg i processen. Även om det inte finns ny information att ge, håller CBT under denna akuta situation daglig kontakt med anhöriga för att kolla av läget och stötta dem, såvida inte anhöriga avsäger sig kontakt.

Barnet kommer till Sverige

- a) Vid kännedom om att barnet landar i Sverige:
Barnet med resesällskap får poliseskort från flygplanet till en särskild ingång på flygplatsen fri från eventuell pressnärvaro och liknande. Representanter från CBT är på plats för att tillsammans med polis ta emot barnet med resesällskap, erbjuder dryck och mat, och informerar om nästa steg. Barnet placeras i ett skyddat akutboende tillsammans med eventuell medföljande förälder, med personal dygnet runt. Om lämpligt, utifrån risk om hot och våld, får även barnets förälders närmsta anhöriga, exempelvis barnets morföräldrar, komma och tillfälligt bo med barnet och barnets förälder i detta initiala skede.
- b) Vid kännedom om att ett barn har förts in till Sverige av sin förälder:
Familjen där barnet finns söks upp och placeras i ett skyddat akutboende tillsammans med eventuell medföljande förälder med personal dygnet runt. Om lämpligt, utifrån risk om hot och våld, får även barnets förälders närmsta anhöriga, exempelvis barnets morföräldrar, komma och tillfälligt bo med barnet och barnets förälder.

Under den tillfälliga placeringen

Barnet med förälder och eventuellt närmast anhöriga är fortsatt placerade på det skyddade boendet på hemlig plats där vård och utredning inleds. Socialarbetare ska vara på plats dygnet runt.

Hälsoundersökning av läkare är prioriterat.

Under placeringen gör CBT en bedömning om hur mycket kontakt barnet ska ha med anhöriga, och erbjuder fortsatt stöd till anhöriga.

Bedömning görs om skyddade personuppgifter och byte av namn.

Behandling inleds

Utifrån barnets bästa erbjuds både barnet och dess föräldrar insatser utifrån *The Rehabilitation and Reintegration Intervention Framework (RRIF)*, se bilder nedan.

Beroende på barnets ålder, sätts åldersadekvat behandling in via BUP eller kommunen.

Anhöriga, liksom nu även barnets föräldrar, erbjuds fortsatt stöd av anhängigstödperson och familjebehandlare/familjecentralen.

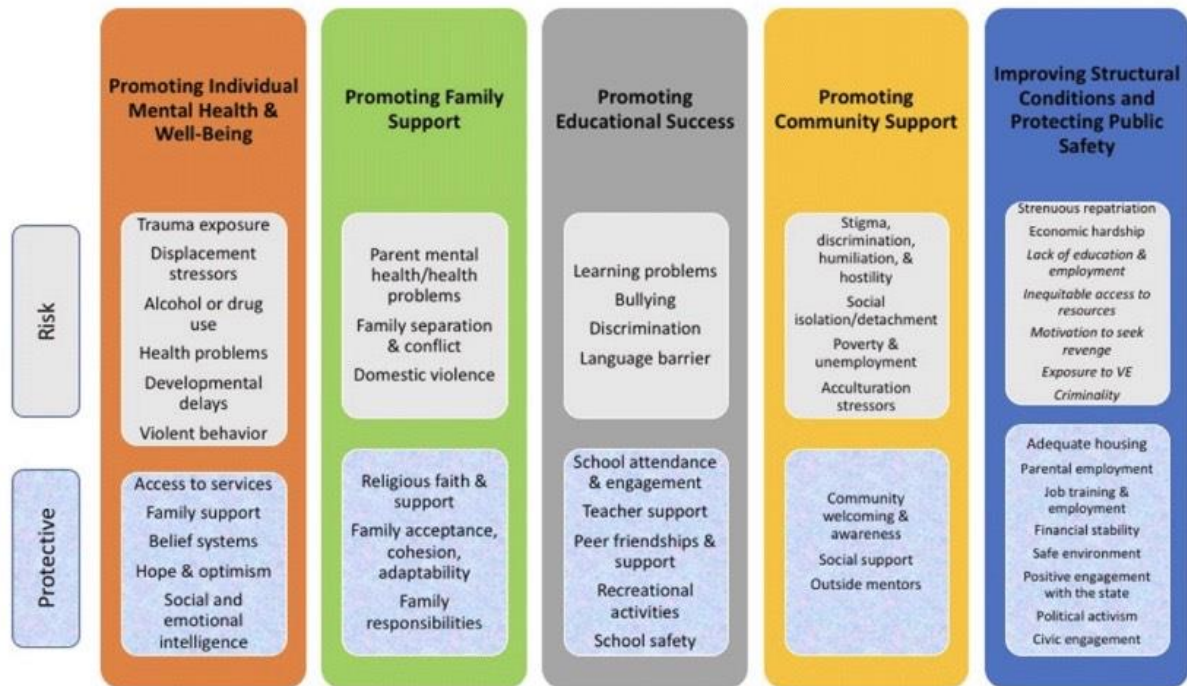
CBT samordnar planering med förskola och skola för barnet, arbetsmarknadsinsats/utbildning för föräldrarna, liksom kontakt med pro-sociala nyckelpersoner i civilsamhället, inklusive trossamfund.

2

² Rapid Review to Inform the Rehabilitation and Reintegration of Child Returnees from the Islamic State. Stevan Weine, Zachary Brahmabbatt, Emma Cardeli, Heidi Ellis, 2020.
<https://annalsofglobalhealth.org/articles/10.5334/aogh.2835/>

“One universal is that reintegration is a social process that involves actors at the family, community, and societal levels. In other words, as the adage states: “It takes a village to raise a child.” The process of rehabilitation, too, requires patience, flexibility, co-ordination, and dedication from all the stakeholders involved, including relatives, caseworkers, legal representatives, foster parents, clinicians, educators, and peers, who work to build trust and support a minor’s development in their life after the Islamic State..At the end of the day, successfully reintegrating and rehabilitating Islamic State-affiliated minors is a process that relies on the capability and coordination of key stakeholders, which in turn is reliant on their general mindset toward these children.³”

³ *Homecoming: Considerations for Rehabilitating and Reintegrating Islamic State-Affiliated Minors.* Liesbeth van der Heide & Audrey Alexander, 2020.
<https://ctc.usma.edu/homecoming-considerations-for-rehabilitating-and-reintegrating-islamic-state-affiliated-minors/>